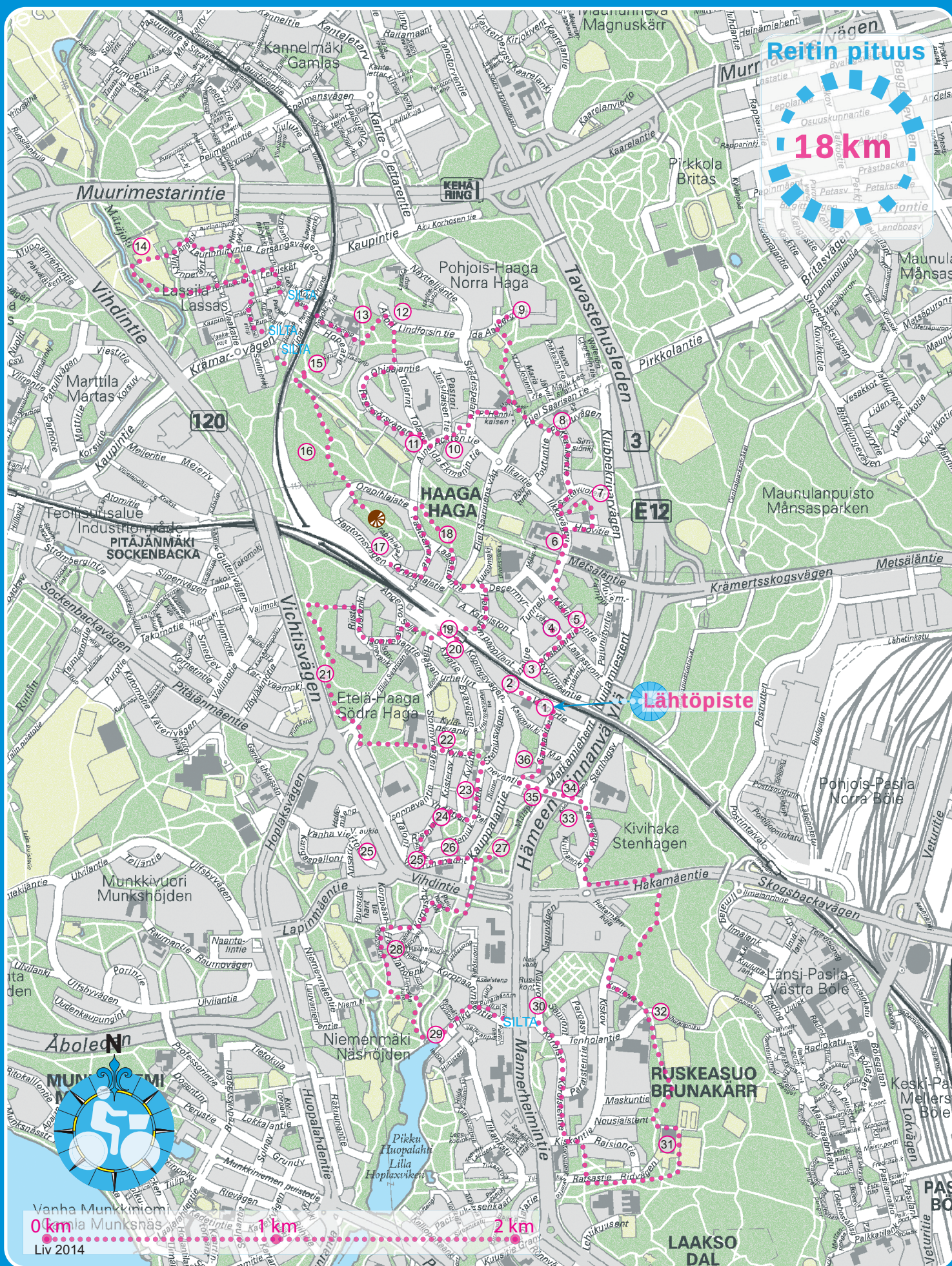

1901 valmistui arkkitehti Lars Sonckin laatima asemakaavaehdotus "Hagan huvilakaupungiksi". Pikku-Huopalahden kylästä muodostui taajaväkinen yhdyskunta. Se sai rajoitetun itsehallinnon 1906, silloisen Huopalahden kunnan osana. Vuonna 1915 kansainvälisesti tunnettu arkkitehti Eliel Saarinen laati Munkkiniemi-Haaga -alueelle asemakaavasuunnitelman, joka jäi pääosin toteuttamatta. Haaga oli itsenäinen kauppala (1923-45) ennen siirtymistään Helsingin 29. kaupunginosaksi suuren alueliitoksen myötä 1946. Kiihkein kerrostalorakentamisen kausi Etelä- ja Pohjois-Haagassa oli 1950-luvulla.

- 1 **Huopalahden kirkko** (Vespertie 12) vihittiin käyttöön 1919. Rakennus valmistui 1908 Suomalaisuuden Pirtiksi paikallisen yhdistystoiminnan tarpeisiin, ja myös kansakoulu ehti toimia siinä. Kellotapulin on suunnitellut A. Nyberg 1932. Myös kadun vastapäisellä puolella eletään "kauppalanaikaa". Kirkkoaluetta kannattaa tarkastella jalkaisin.
- 2 **Palokaivon aukio** on yksi monista Haagan aukioista. Etelä-Haagassa aukioita oli jo kauppalan aikana, mutta niitä on 1950-luvulla uudelleen kaavoitettaessa ja Pohjois-Haagaa rakennettaessa lisätty
- 3 **Tunnelitie 3:n** 1900-luvun alkuvuosien **puurakennukset** omistaa Valtion rautatiet.
- 4 **Tunnelitie 13** mäen päällä on samoilta ajoilta. Se näkyy parhaiten Laajasuontie 18 ja 20 välistä. Talo on yksityiskäytössä.
- 5 **Oskelan aukiolta** ja Mäkipellontieltä löytyy erityyppisiä 1950-luvun asuinrakennuksia.
- 6 **Valkea talo** Ilkantie 4:ssä on kuurojen kulttuurikeskus. 1987 valmistuneen talon arkkitehti on Jaakko Laapotti.
- 7 **Linnaleirin aukio**. Pohjois-Haagan rakentaminen Nuijamiestien tien vieraalta pitkin pohjoiseen ja länteen alkoi 1950-luvun alkuvuosina. *Kierrä puiston läpi ja koukkaa jalkakäytävällä taluttaen Santavuorentielle.*
- 8 **Marjatta-koulu**, Poutuntie 12 on kehitysvammaisten Steiner-koulu. Steinerilaista on myös arkkitehtuuri pyörästettyine, suorakulmia välttelevine linjoinen. Se valmistui 1991.
- 9 Näyttelijätär **Ida Aalbergin** (1857-1915) muistomerkin on tehnyt Armas Hutri. Ympäröivät opiskelija-asuntolat ovat 1970-luvulta.
- 10 **Thalianaukion** eteläpuolella on näyttelijätär **Ida Ekmannin puistiko**. Se on perustettu 1950-luvulla.
- 11 **Hakavuoren kirkko** vihittiin 1963. Sen arkkitehti on Eevi Aho.
- 12 **Aadolf Lindforsin tien** korkeat talot ovat 1950-luvulta. Lindfors (1857-1929) oli Kansallisteatterin näyttelijä ja johtaja.
- 13 **Prinsessankivi** Runar Schildtin polun itäpäässä on haljennut siirtolohkare. Runar Schildt (1888-1925) oli tunnettu kirjailija.
- 14 **Lassilassa** oli 1970-luvun alkuun asti omakotitaloja rintamamies-tonteilla. Alueen ilme muuttui, kun Martinlaakson rata rakennettiin. Rehevässä laaksossa virtaava **Mätäjoki** oli Vantaan päälas-ku-uoma runsaat 2000 vuotta sitten. Näillä main joen laaksossa oli nykyisen Helsingin alueen ensimmäinen asutus noin vuosina 3300-2000 eaa. Maastossa siitä ei enää näy merkkejä.
- 15 **Punaisten hauta**. Kansalaissodassa Valkoisia avustaneet saksalaiset teloittivat Riistavuoren rämeellä (vrt. kohde 21) Punaisia ja mm. Viron oikeusministeri Juri Vilmsin, jotka haudattiin tänne.
- 16 **"Peikonhampaan"** metsäisen harjanteen aluekokonaisuus on kasvillisuudeltaan monipuolinen.
- 17 **Orapihlajantie 17:n ja 18:n** -rakennukset ovat 1920-luvulta.
- 18 **Laajasuon Rodo-puistosta, oikealta nimeltään Haagan alppiruusu-puisto**, löytyy tuhansia alppiruusu- ja atsalearisteymiä, jotka kukkivat kesäkuussa.
- 19 **Huopalahden vanha asemarakennus** on 1910-luvulta ja siirretty paikalle Karjalasta. Samoilta ajoilta ovat sen pihapiirin huvilat ja talousrakennukset, jotka Valtion rautatiet omistaa. Rantarata avattiin liikenteelle 1903. Nykyiset asematilat valmistuivat Martinlaakson radan varrelle vuonna 1975.
- 20 **Kylätie 23:n** on suunnitellut Hilding Ekelund. Talo valmistui 1961.
- 21 **Riistavuorenpuiston** eteläpään isovarpuräme on jääne laajasta suoalueesta. Metsäraittien risteyksessä on jääkauden tuoma siirtolohkare.
- 22 **Strömstadin puistossa** kukkivat kesäkuun alkupuolella atsaleat, Kylätien toisella puolella syksyllä hortensiat.
- 23 **Haagan suomenkielinen kansakoulu** on rakennettu 1928, arkkitehteinä Jussi ja Toivo Paatela. Nykyinen osoite on Steniuksetie 14 ja siinä toimii nykyisin Helsingin pelastulaitoksen pelastuskoulu.
- 24 **Ristolantie 7** on näyte 1930-luvun klassismista.
- 25 **Vanha viertotie** eli läntinen sisääntuloväylä Kuninkaantieltä Helsinkiin rakennettiin vuosien 1640 jälkeen, kun Helsinki oli siirretty Vironniemelle. Vanha tielinja jatkuu **Vanhana Turunmaantienä**.
- 26 **Kauppalantie 2:n liikerakennus**, alunperin Elanto, edustaa 1920-luvun tiiliklassismia. Se on arkkitehti Väinö Vähäkallion käsialaa.
- 27 **Haagan kauppalanpuistossa** virtaa Keskuspuistosta lähtevä ja Pikku-Huopalahden laskeva **Mätäpuuro**. Puistossa on Ukri Merikannon veistos **Tähystäjä**.
- 28 **Korpaksen tilan päärakennus** toimii nykyään päiväkotina. Rakennus on peräsin 1800-luvun lopulta, joskin siihen on tehty myöhemmin muutoksia.
- 29 **Tilkantorilla** olemme keskellä **Pikku-Huopalahden** asuinalueita, jonka rakentaminen alkoi 1980-luvulla.
- 30 **Ruskeasuon siirtolapuutarha** vuodelta 1918 on lajissaan Helsingin ensimmäinen. Perustajana oli Svenska Kvinnoförbundet, ruotsinkielinen porvarillinen naisyhdistys.
- 31 **Ratsastus- ja liikuntahalleilla** voit tutustua poliisihevosien ja käydä kahvilla. Ruskeasuon ratsastushalli valmistui vuonna 1938. Marsalkka Mannerheim päätti Helsingin olympialaisia varten rakennettua hallin mitoista, ja hallin maneesi olikin aikanaan Euroopan toiseksi suurin. Sodan takia pitämättä jääneiden vuoden 1940 olympialaisten aikana halleja käytettiin karjasuojana ja myöhemmin bussitallina.
- 32 **Tenholanpoluksi** kavennettu **Tenholantie** katkaistiin autoliikenteeltä 1977 Hakamäentien valmistuttua. Sen liikennemäärä oli tuolloin lähes 10 000 autoa/vrk. Länsipuolella on **Invalidisäätiön** rakennuksia.
- 33 **Kivihaanpolku 4** on vuodelta 1930.
- 34 **Hämeenlinnanväylä** ja pohjoisempana oleva rantaradan silta valmistuivat 1974.
- 35 **Haagan torin** toisella puolella, Kauppalantie 18:ssä on Lars Sonckin piirtämä **entinen puhelinkeskus** vuodelta 1928.
- 36 **Haagan sankaripuiston** talvi- ja jatkosodan uhrien **Pioneeri** muistopatsaan on tehnyt Emil Filen. Kirjailija Joel Lehtonen asui aikoinaan Sankaritie 2 B:n huvilassa.